

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel XIII. Van een andere onder-vraginghe met den ghevanghenen
ghehouden.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

verlossinge. De welcke hoe dat sy ghevaren hebben/
sullen wy t'sijner plaetsen verhalen. Want dese en
zijn niet gheweest van t'ghetal der gener deur wiens
volherdighe belijdenisse Godt sijn heylighe Kercke
heeft willen verclaren.

CAPITTEL XIII.

Van een andere onder-vraginghe met den ghevan-
ghenen ghehouden.

Voerds teghen s'ander-daeghs / d'welck was
den achften dagh Julij / isser een ander onder-
vraginghe aen-ghegericht vele strengher / niet van hen
allen nochtans / maer vande ghene die de principael-
ste schenen te zijn : want sy hopten als sy dese souden
verwonnen ende van hunne opinie ghetrocken heb-
ben / dat sy de reste lichtelijck in't net souden krij-
ghen. Dese waren H. Lenaerd ende H. Nicolaes
de Pastoors: ten anderē / vande Minder-broeders/
de Gardiaen / de Vicarius / ende P. Godefroy van
Meruel / ende behaluen dese noch twee vande Or-
den van Premonstrept. Dese seuen dan wierden
weder-om naer den noene (want die den last had-
den om te onder-vraghen waren beter ghemoedt tot
sulcken batalie / naer dat sy s'noenens goede ciere
ghemacckt hadden) ghebonden zijnde ghelepydt xyt
den kercker naer het stadt-huyjs / ende al-daer ter
onder-soeckinghe ghepresenteert inde Schepenen-
kamer. De onder-vraginghe wierdt ghedaen van
twee Ministers (ghelijck sy-se noemen) daer weder-
om teghen - wordigh was de Graue met eenighe
Edel-mans van sijnen staet ende bedrijue. Daer
was oock by Jan van Duuenvoort Schouteth ende
rent-meester vander stadt / die de arghste man
niet en was / ende niet stercht van verstande. Oock
isser

isser een schrijver ontboden die alle de andtwoorden
 ende spraken der ghevanghenen rasselijck soude op-
 schrijuen. Item daer waren doock twee eyghene
 broeders vanden Gardiaen / deur welcker beloop
 dese tweede onder-soeckinghe wierdt aen-gherecht.
 Want sy hopten op desen voet te beschicken dat sy
 hunnen broeder met allen sijne mede-ghesellen los
 souden crighen / ghemerckt dat sy nu tot verschep-
 bene reysen onder-vonden hadden / dat hy sonder
 hen gheens-sins en wilde gheloft worden / al liet-
 men hem gherust inde belijdinghe van het Catho-
 lijck ghelooue. Het eerste dan ende principaelste
 hoofd-stuck van dese onder-soeckinghe was / wat
 ghevoelen dat sy hadden van den Paus van Ro-
 men / ende oft sy ghereedt waren hem te verlaec-
 ken. Want desen haette Lumme bouen maten /
 ghelijck ghemeynelijck alle ketters doen / ende niet
 vele soeter en was hy ghelint op alle de ghene die
 den seluen Paus als vader ende Prince der hepliger
 Kercken eerden. Iae ghelijck men deur-gaens seps-
 de / hy hadde in sijnen sin ghenomen / dat hy alle de
 ghene die van dier ghesintheydt waren / die t hem
 moghelijck soude zyn / ter doodt soude brenghen.
 Dese onder-vraghers en deden hier hunne neerstig-
 heydt niet om de ghevanghenen tot hunne Calui-
 nistische secte te trecken / maer dit alleen hadden sy
 veur / dat sy hen van het hoofd soudent af-rucken.
 Want hen - lieder meester de dupuel wieste wel /
 dat dit alleen ghenoech was totte verdoemenisse:
 daer-om en vraght hyer soo vele niet naer wat secte
 oft religie dat yemandt verkiest / als hy ten minsten
 niet ghebonden en wordt inde vergaderinghe van
 die menschen daer Christus opder aerden eenen her-
 der ende ouer-hoofd heeft ouer-ghestelt / op dat on-
 der hem ende deur hem de lauterheydt des gheloofs /
 ende

ende de liefde der gheloouighen sekerder bewaert zijnde/ alle oorzaecke van dwalinghen ende deplinghen moghten buyten ghesloten worden. Van welke vergaderinghe soo wie bevonden wordt afgheschepden / hoe dat hy ghestelt zij van religie oft manieren van leuen/ dien houdt de dupuel sekerlijck toe-behoozende hem endeijnen coningh-rijcke. Doordts vande ghene die den last hadden om te onder-vraghen was de eene een schipper van Gorcom ghenoeemt Cornelis/ een goet drincke-broeder / de welke behaluen den haet die hy in't gemeyn droegh op alle Catholijcken / was ontscken met eenen bysonderen doodelijcken haet teghen de Pastoors ende Religieusen van Gorcom. Dese al was hy inde Latijnsche tale heel bot ende ongheleert / nochtans deur sijn stoutigheydt en wel-ghehanghene tonghe/ met de cloeckheydt in qualijck te spreken/ wierdt hy bequaem geacht om onder de byandē vande Kercke Christi eenen predicant te verstrecken. Ende als hy in het onder-soecken merckte dat hy de stantaftrigheydt der Martelaren niet en couste doen swichten/ soo verhaelde hy dick-wils dese woorden: Datmen-se maer op en hangh/hanght-se maer op: volghende seer wel het exempel der ghener die den prince ende ouer-hoofdt der Martelaren Christum ter doot eyschende hebben gheroepen: Crupscht hem / crupscht hem. Maer de andere ghenoeemt Andries schene wat gheleerder maer niet vele wijser te zyn. Dese hadde gheweest Pastoor van sinte Catelijnen kercke binnen den Bziel. Maer de licht-veerdighe mensche soo de stadt vande Geusen inne-ghenomen was/ om in gheen perijckel te vallen / heeft niet eenen nieuwen Prince een nieuwe religie aen-veerd / en heeft hem seluen gheprezenteert tot eenen predicant deser nieuwer secten /

bereedt

bereedt die nieuwe gasten onder-danigh te zijn. Waer-om hy soo deur sijn versch exempel / als deur sijne woorzen de ghevanghen heeft versocht te brengen tot af-wijkinghe vanden Paus van Goomen. Ende al-soo belouet hy hen-lieden te moghen ontgaen de doodt / die hen anders-lins sekerlijck deur de handt was. Op dus-danighe vriendelijcke beloften P. Nicolaes de Gardiaë andtwoordende inde teghen-woordighepdt vanden Graue ende alle die daer laten / heeft met groote vromighepdt des herten gheleght: Soude ick mijn waerachtigh ende Catholijck ghelooue verslaecken / ende u-lieder valsche ende ketterliche ghelooue connen aen-beerden / om de liefde van dit leuen? Wat souder meerder dwaeshepdt connen wesen? Want euen-wel soo magh ick eer langhe steruen / oft het magh gheschieden dat ick nu ter-stondt vande doodt verrascht worde. Deur-waer de reste van mijn leuen en can niet seer langh ghewesen. Ende al waer't oock noch langh / emmers moet ick eens steruen. Daer-ont'ghene dat ick van der natueren noodts wegghen eens sal moeten verdragen / sal ick gheerne deur mijn religie verdragen / ende mijn sermoonen nu met mijne doodt belegghen. Dit heeft hy ghesproken met al-sulcken gheest alst betaemde te spreken eenē die on-langhs daer naer Martelaer soude worden. Dan hoe dwaeselijck ende periculeuselijck dat het ghedaen is yet te bedrijven / daer-men Godts toornighepdt op ons mede verweckt / alleenelijck om dit alendigh leuen een weynigh te verlenghen / heeft cozts daer naer ghenoech ghebleken in de twee die af-gheweken zijn gheweest / de welcke naer dat sy het Catholijck Goomsche ghelooue / upt vzeese van hun leuen te verliessen / hadden verslaecht / de eene ter-stondt op den seluen ooghen-blicke / ende de

andere

andere een luttelkē daer naer hebbende hun leuen gerantsoeneert met soo grooten mis-daedt / zijn mette selue straffe die sy soo grootelyckis hadden ghebreest deur eenen dzuckelyckē uyt-gangh van dit leuen gepasseert (ghelyck seer te duchten is) tot de eeuwighen alende. Maer hier van sullē wy t'ijner plaetsen spreken. Doorzits H. Lenaerd verlocht zijnde dat hy den Paus van Roomen soude versaecken / heeft stanttaftelijck gheweyghert t' selue te doen. Ende daer by heeft hy dus-danighe woorden ghevoeght: Ghy plaeght onder u-lieden te segghen / dat het ghelooue vry moest wesen / ende dat-men om der religien wille niemanden en behoort eenigh gheweldt oft verdriet aen te doen. Hoe comt dan dat ghy my nu teghen de wetten van v secte wilt bedwinghen / dat ick mijn ghelooue / d'welck ick tot noch toe ghehouden hebbe / oock teghen het ghetuyghen van mijne consciencie / soude verlaten? Van mijnen't wegghen ben ick bereedt met u-lieden een disputatie aen te gaen. Ist saecke dat ghy my cont betrappen in eenighe dwalinghe / soo sal ick met u-lieden aenspannen / maer ist dat wy de saecke winnen / sult-dy moeten ons aen-hanghen. D'welck ick niet en twijfel oft het sal gheschieden / ist dat-men tijdt ende stontd daer toe bequaem wesende stellen wilt: want ick sie dat het hier niet ghelegghen is. Al-dus heeft hy ghelyproken.

CAPITTEL XIII.

Van een disputatie tusschen twee vande ghevanghenen, ende twee ketterische Ministers.

Soo haest dan all-mē van disputerē heeft geroert / heeft het goedt ghedocht den ghenen die daer saten als rechters / dat-mē een disputatie op-stellē soude. Noch de onder-bragghers en hebben dese conditie